

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2019 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2019 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2019. – 230 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеєва І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – к.е.н., доц.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом №2 від 01.10.2019 р.

конкурентоспроможності. Керівник промислового підприємства самостійно встановлює нижню межу показників компетитивності (загального та асортиментного) з урахуванням середнього значення даних показників по галузі та у найближчих його конкурентів.

Отже, комплексний аналіз компетитивності функціонування промислових підприємств сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств цілому та дозволяє визначити напрямки в стратегії для розвитку сфер його діяльності за допомогою матриці та визначити найпривабливіші з них для додаткових інвестицій; визначити долю підприємства в загальному обсязі реалізованої продукції на ринку (лідерство); визначити інтенсивність конкуренції у галузі за допомогою побудови карти стратегічних груп, що дає можливість визначити найближчих конкурентів з метою їх вивчення та закріплення власних конкурентних переваг; визначити позитивні та негативні сторони внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства з виділенням конкурентних та ринкових активів і пасивів з метою усунення негативних моментів та посилення позитивних для ефективної діяльності підприємства в цілому.

Література

1. Васьковська, К.О. Методичний підхід щодо проведення комплексного аналізу в системі управління конкурентоспроможністю підприємства. Науково-методичні аспекти обліково-аналітичної системи підприємства: монографія за заг.ред. д.е.н. В.В.Немченка. Одеса, Фенікс, 2016. С. 200-208.

ОСНОВНІ ФОРМИ ПРОЯВУ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

**Дерменжі Д.Ф., аспірант кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій**

З появою ринкової економіки, коли підприємство стало виступати як окремий суб'єкт господарювання, питання впливу фінансових ризиків набуло досить великого значення. Одним із різновидів існуючих фінансових ризиків є кредитний ризик. Сучасна система економіки передбачає досить тісний взаємозв'язок бізнесу та фінансових установ.

На сьогоднішній день майже не існує підприємств, які би за час свого існування не зверталися би до банків. Згідно з методичними вказівками з інспектування банків «Система оцінки ризиків», кредитний ризик— це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди із банківською установою або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання.[1]

З вище зазначеного поняття можна зробити висновок, що кредитний ризик виникає коли підприємство не в змозі виконати умови кредиторської угоди. В

такому випадку, цей ризик негативно впливає як на кредитора, у більшості випадків це банк, так і на саме підприємство. Банк втрачає в першу чергу свої власні кошти, які були надані, а по друге залишається без додаткового прибутку, який забезпечується процентною ставкою. А підприємство в свою чергу стає неплатоспроможним та фінансово нестабільним. Розглянемо основні чинники, які впливають на появу такого типу ризиків. В науковій літературі розрізняють три групи таких чинників[3]:

- чинники зовнішнього щодо банків та контрагентів середовища;
- внутрішньобанківські чинники;
- чинники, притаманні діяльності позичальника.

Якщо об'єднати їх в більш умовні групи, то можна виділити внутрішні, що залежать від конкретних дії суб'єктів господарювання, та зовнішні чинники, які є наслідком діяльності держави та світу в цілому.

До зовнішніх чинників можна віднести:

- погіршення економічної ситуації в країні, яка веде за собою девальвацію національної валюти, збільшення процентної ставки за кредитами з боку банків, а також погіршення умов для ведення бізнесу;
- світова економічна криза, яка теж впливає на економіку країн в цілому.

Якщо говорити про вітчизняну економіку, то згідно з даними Національного банку України облікова ставка за останні роки має досить невизначену варіацію. Найбільший рівень спостерігався в 2015 році, тоді ставка НБУ складала від 22 до 30 %. У 2017 вона досягла позначки 12,5 %, і у 2018 знову зросла і складає на даний момент 17 %. Як ми бачимо спрогнозувати поведінку банківської ставки є досить важко, і тому застрахуватися від появи кредитного ризику у такому випадку є майже неможливим.[2]

До внутрішніх чинників появи кредитних ризиків відноситься:

- рівень фінансової стабільності підприємства;
- ефективність фінансового менеджменту;
- платоспроможність постачальників та покупців.

У випадку з банками, більшість кредитних ризиків виникають під впливом зовнішніх факторів. Адже при видачі кредитних коштів, будь яка фінансова установа проводить ретельний аналіз діяльності суб'єкта господарювання, аби мінімізувати ймовірність появи в подальшому ризиків невиконання своїх обов'язків іншою стороною. Що ж стосується підприємств, то вони теж можуть бути в ролі кредиторів. Якщо говорити про господарську діяльність, то така ситуація є можливою у випадку наявності дебіторської заборгованості. Тоді один суб'єкт господарювання є кредитором, а інший позичальником. У цьому випадку мають місце внутрішні чинники, а саме платоспроможність постачальників та покупців. Будь яке підприємство має ретельно підбирати контрагентів. Це забезпечить в подальшому скорочення дебіторської заборгованості, зниження ймовірності появи кредитних ризиків та підвищення фінансової стабільності.

Проаналізувавши чинники появи кредитних ризиків, можна зробити висновок, про те що поява одного виду ризиків, стає причиною для іншого

виду. Так неплатоспроможний постачальник формує дебіторську заборгованість для кредитодавця. В свою чергу у останнього виникає потреба у додаткових обігових коштах. Для вирішення цієї проблеми суб'єкт господарювання звертається до фінансових установ. А далі вже все залежить від внутрішньої та зовнішньої ситуації навколо підприємства.

Для мінімізації ймовірності появи фінансових ризиків можна виділити такі основні дії з боку підприємств:

- 1) Ретельний аналіз та підбір контрагентів;
- 2) Забезпечення ефективного управління фінансами;
- 3) Створення фінансових резервів у випадку надзвичайних ситуацій;
- 4) Створення резервів для поповнення обігових коштів.

Література

1) Методичні вказівки з інспектування банків "Система оцінки ризиків" [Електронний ресурс]. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0104500-04>.

2) Офіційний сайт Національного банку України – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bank.gov.ua>

3) Андросова О. Ф. Чинники формування кредитних ризиків та їх наслідки для банківської системи України в умовах фінансової кризи [Електронний ресурс] / О. Ф. Андросова, І. В. Михайлова // Ефективна економіка. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=142>.

ОГЛЯД РИНКУ М'ЯСА ТА М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

**Петков О.І., аспірант кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій**

Насьогодні споживання продукції підприємств м'ясопереробної галузі, займає суттєву частку у раціоні людини. Від розвитку цієї галузі залежить забезпечення населення України необхідними продуктами харчування, що виробляються з м'яса. Основним ресурсом, який забезпечує стабільний розвиток цієї галузі є наявність необхідної кількості худоби. Але на сьогоднішній день цей показник зазнає щорічне скорочення. Для визначення основних шляхів виходу з такої ситуації необхідно провести аналіз цього сегменту ринку, а саме визначити спрямованість розвитку виробництва та реалізації продукції м'ясопереробної галузі.

Але зараз в Україні наявна тенденція до скорочення поголів'я худоби, тому для подолання цієї кризи необхідно проаналізувати сучасний стан виробництва та реалізації продукції м'ясопереробної галузі для виявлення причини негативних явищ.

На сьогодні задоволення потреби у м'ясі відповідно до медичних норм споживання продуктів харчування становить 65%. При цьому основну частку займає саме м'ясо птиці і кожного року його масова частка зростає.

	економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса	
65.	МАРКЕТИНГОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА ОСНОВЕ АНАЛИЗА БАЗ ДАННЫХ Лапицкая О.В., к.э.н., доцент, Шах А.В., Гомельский государственный технический университет имени П.О. Сухого, Беларусь	173
66.	РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОЇ СИСТЕМИ В ЕКОНОМІЧНОМУ МЕХАНІЗМІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ Богданов О.О., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	177
67.	ДЕПОПУЛЯЦІЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В СТАЛОМУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ Лагодієнко В.В., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса, Лагодієнко Н.В., к.е.н., доцент, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Швець О.В., к.е.н., докторант Міжнародний університет бізнесу і права, м.Херсон	180
68.	ЕФЕКТИВНИЙ РОЗВИТОК ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ Машканцева С.О., к.е.н., доцент Національний університет «Одеська морська академія», м. Одеса	182
69.	ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В АПК Турленко Н.В., к.е.н., докторант ОНАХТ, Алексейчук О.О., асистент Міжнародний університет бізнесу і права, м.Херсон	184
70.	МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА Ніколюк О. В., д.е.н., доцент, Донець Л. Я., к.т.н., доцент, Левчук Ю. С., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	186
71.	МЕТОДОЛОГІЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ Каламан О. Б., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	189
72.	НОВІТНЯ КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ І КОРМОВИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ Каламан О. Б., к.е.н., доцент, Козак К. Б., к.е.н., доцент, Сгорова А. В., к.т.н., доцент, Струнова О. С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	193
73.	АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН Купріна Н.М., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	197
74.	ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, ЯК СПОСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА Скляр Л. Б., к.е.н., доцент, Скляр В. Ю., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	200
75.	РОЗВИТОК ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ Іванченкова Л. В., к.е.н., доцент, Мацкевич К. О., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	203
76.	КОМПЕТИТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Васьковська К.О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	205
77.	ОСНОВНІ ФОРМИ ПРОЯВУ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Дерменжі Д.Ф., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	207
78.	ОГЛЯД РИНКУ М'ЯСА ТА М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ Петков О.І., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	209
79.	ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Баранюк Х.О., аспірант, асистент, ОНАХТ, м. Одеса	212

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15-16 жовтня 2019 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 01.10.2019 р.

Підписано до друку 01.10.2019. Формат 60x84/16.
Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 13,15.
Тираж 500 екземплярів.

Видавництво «Друк Південь»
Тел.: 0972122975